

Юрчук Наталія Петрівна

канд. екон. наук, доцент,

доцент кафедри комп'ютерних наук та економічної кібернетики

Телекало Наталія Валеріївна

канд. с/г. наук, доцент,

завідувач науково-організаційного відділу

Вінницький національний аграрний університет,

м. Вінниця, Україна

ФОРМУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО НАУКОВО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЦИФРОВОГО УНІВЕРСИТЕТУ

В умовах глобальної інформатизації, переосмислення ролі освіти в сучасному суспільстві сучасна освіта в Україні орієнтована на входження у світовий інформаційно-освітній простір.

Усе, що відбувається в суспільстві, природі, розвитку людської культури, так чи інакше впливає на формування та здійснення освітньої політики, функціонування системи освіти в цілому. Саме освіта й наука належать до тих галузей, додаткове вкладання засобів у які забезпечує синергетичний ефект. Вища школа ніколи не знаходилась перед такими змінами, не привертала вселюдської уваги так, як зараз. Україні потрібні не просто освічені люди, а творчо мислячі, всебічно розвинені висококваліфіковані спеціалісти, які глибоко володіють сучасними знаннями, методами та методами створення нових сортів, порід і матеріалів, сучасних інформаційних технологій, здатні забезпечити їхнє впровадження в життя [1].

Завдання підвищення якості вітчизняної освіти та ефективності функціонування закладів вищої освіти (ЗВО) можливе за умови використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) і формування єдиного електронного науково-освітнього простору.

Теоретичним основам та прикладним аспектам інформатизації освіти, використання інформаційно-комунікаційних технологій у вищій школі присвячені праці праць вітчизняних та іноземних вчених: В. Бикова, В. Виноградні, Г. Григорова, В. Лющенка, Н. Касярум, А. Манак, Е. Мещерякова, К. Синиці, І. Шоробури та багатьох інших.

Сучасний розвиток інформаційних технологій зумовлюють зміни в усіх галузях суспільного життя. Більшість вітчизняних університетів адаптуючись до нових умов в тій, чи іншій мірі використовують цифрові технології, які не завжди виправдовують їх очікування.

Формування цифрового університету передбачає впровадження не лише нових інформаційних технологій, але формування перш за все єдиного електронного науково-освітнього простору, який дозволить сформувати у випускників нові компетенції, які необхідні для існування в інформаційному просторі.

Освітній простір як частина соціального простору суспільства формується системою освіти і зовнішніми соціальними чинниками, віддзеркалює позитивні і негативні реформи. Специфічні відмінності освітнього простору держав і народів зумовлені культурними й історичними традиціями. Динаміка освітнього простору є важливою соціокультурною характеристикою суспільства. Інформатизація суспільства сприяє формуванню інформаційного освітнього підпростору. Освітній простір є результатом конструктивної діяльності суб'єктів освіти. У ньому взаємодіють освітні середовища і форми існування освітнього співтовариства як соціокультурного і соціопсихологічного феномена [2].

Взаємозв'язок формування нової медійно-інформаційної реальності зі становленням концепту освітнього простору дуже добре виявляється під час зіставлення останнього з поняттям освітнього середовища [3].

Як зазначає І. Шоробура [4], серед основних напрямів використання інформаційних технологій в управлінні закладами вищої освіти необхідно відзначити такі:

- забезпечення вільного доступу студентів до телекомунікаційних послуг, зокрема до мережі Інтернет, ІКТ та інформаційних ресурсів;
- надання кожному студенту, викладачу можливості для здобуття знань, умінь і навичок із використанням ІКТ під час навчання, виховання та професійної підготовки;
- створення умов для забезпечення комп'ютерної та інформаційної грамотності усіх працівників вишу, створення системи мотивацій щодо впровадження і використання ІКТ для формування широкого попиту на такі технології в процесі підготовки фахівців.

Поєднання вказаних напрямків дозволяє створити єдиний електронний науково-освітній простір університету.

Головним принципом функціонування трансформаційного електронного науково-освітнього простору (ТЕНОП) є динамічне створення і багаторазове використання нового електронного знання для досягнення заданої спільної мети. Цей принцип реалізується в ТЕНОП шляхом створення і багаторазового використання певних спеціалізованих ТЕНОП-систем [5].

Єдиний електронний науково-освітній простір є сукупністю компонентів представлених на рис. 1.

Єдиний електронний науково-освітній простір цифрового університету

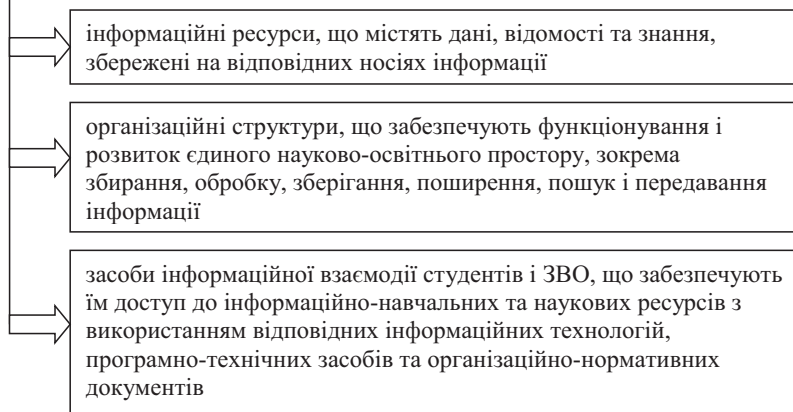

Рис. 1. Компоненти єдиного електронного науково-освітнього простору цифрового університету

Джерело: розроблено авторами за [6]

Тобто, єдиний електронний науково-освітній простір цифрового університету – це інтеграційна система, яка включає інформаційні, матеріально-технічні, людські, організаційні ресурси і забезпечує автоматизацію управлінських та науково-освітніх процесів, а також узгоджене збирання, обробку, передачу, надання й зберігання інформації.

Створення єдиного електронного науково-освітнього простору цифрового університету дозволить не лише автоматизувати усі бізнес-процеси вишів, а й забезпечить їхнє функціонування, розвиток та зв'язок зі світовим інформаційним простором.

Створення єдиного електронного науково-освітнього простору є основою не лише для прийняття ефективних управлінських рішень щодо управлінської діяльності вишу, але й дозволяє ефективно використовувати переваги інформаційного простору, перетворивши його в науково-освітній, розвивати педагогічні інноваційні технології е-навчання та мобільного навчання в умовах безперервного навчання.

Таким чином, перед університетами, які прагнуть зберегти свої позиції на глобальному ринку освіти, стоїть завдання входження в міжнародний науково-освітній простір, яке не можливе без створення єдиного електронного науково-освітнього простору та трансформації їх у цифрові університети.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Калетнік Г. М. Практична реалізація державної політики у сфері вищої освіти та положень нового закону «Про вищу освіту» в концептуальних за-садах підготовки фахівців на базі ННВК "Всеукраїнський науково-навчальний консорціум" / Г. М. Калетнік, І.В. Гунько, Е. А. Кіреєва // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. – 2016. – № 9. – С. 7-19.
2. Касярум Н. Освітній простір: становлення поняття / Н. Касярум // Витоки педагогічної майстерності. Серія : Педагогічні науки. – 2013. – Вип. 12. – С. 107-113.
3. Григоров Г.А. Методологічні підходи до дослідження освітнього простору / Г.А. Григоров // Грані. – 2013. – № 9. – С. 109-114.
4. Шоробура І. Використання інформаційних технологій в управлінні вищим навчальним закладом / І. Шоробура // Педагогічний дискурс. – 2016. – Вип. 21. – С. 187-192.
5. Манако А. Ф. Инновационные электронные научно-образовательные пространства: взгляд сквозь призму трансформаций. / А. Ф. Манако, Е.М. Сеница // Международный журнал “Образовательные технологии и общество” (Educational Technology & Society). – 2014. – V. 17. № 1. – С. 546-577.
6. Илющенко В. В. Единое информационное пространство территориально распределенного учебного заведения. / В. В. Илющенко // I Всеросс. науч.-прак. конф. Современное непрерывное образование. – Серпухов. – 2011. – С. 103-107.